

Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Dergisi

(Uluslararası Hakemli Dergi/International Peer-Reviewed
Journal)

<http://www.tissejournal.net>

ISSN: 2757-5748

<http://www.sosbilder.org>

Values in the Storybook ‘‘The Worm in Red Cloak’’*

Hatice YILMAZ

Abstract

Children’s literature is verbal and written Works which are prepared for children’s feeling and thoughts. Story-books written for children’s literature are of utmost importance amongst resources on values education. This study aims to determine the place of values in the storybook ‘‘The Worm in Red Cloak’’ [Kırmızı Pelerinli Kurtçuk in Turkish], one of the children’s literature books, authored by Mehmet Güler. The question of ‘‘Is the storybook ‘The Worm in Red Cloak’ suitable to make children acquire the targeted universal values?’’ constitutes the research problem of this study. To determine the place of values in the storybook ‘‘The Worm in Red Cloak’’, document analysis method, one of the qualitative research methods, was utilized. The data were analyzed through content analysis method. Study findings show that the values included in the storybook ‘‘The Worm in Red Cloak’’ were sensitivity, love, aesthetic, diligence, responsibility, fairness, courage, cooperation, trustworthiness, cleanliness, kindness, generosity and scientificity. It was found that the author gave place to a wide array of values. It was determined that this 88-page story contains thirteen different values. In this storybook ‘‘The Worm in Red Cloak’’, aesthetic was the most addressed value by the author. It is among findings that the author attributes positive values to the Worm in Red Cloak, which is the main character of this storybook, and he tries to make these attributed positive values internalized by the Worm. For these reasons, it can be said that ‘‘The Worm in Red Cloak’’ storybook is a resource book that can be utilized in terms of the values which can be acquired by primary school students through the curriculum.

Keywords:	DOI	:
Children’s literature, values, value education, storybooks, Mehmet Güler	Received	: 04.05.2020
	Revised	: 12.07.2020
	Accepted	: 12.09.2020
	Published	: 21.12.2020

Corresponding Author: Hatice Yılmaz, Anadolu University, Student of Department of Character and Values Education, hy35@anadolu.edu.tr, ORCID:0000-0002-1517-915X

*This study has been prepared as a term project under the consultancy of Prof. Dr. Handan Deveci in the Anadolu University, Character and Value Education Distance Education Master’s Program.

Cite this article as: Yılmaz, H. (2020). Values in the storybook ‘‘The Worm in Red Cloak’’. *The Journal of International Social Studies Education*, 2(1), 55-73.

Extended Summary

Introduction

People's behavior and manners are guided by values. In addition to guiding the behaviors in the interpersonal communication of individuals, values also allow them to find mutual understanding in the social and physical environment in which they live. Values are also a set of beliefs that lead to the character formation of individuals and make them human beings (Karagöz, 2018). Values are good instruments to decide whether the behaviors are good or bad. It is a known fact that values are not formed on the basis of individual desires and wishes, they are valid in every society and are desired by all (Kuş, Meray & Karatekin 2013). Durkheim indicated that ensuring the presence of homogeneity across behavioral styles among individuals is the prerequisite for a society to live in peace and that this is possible by ensuring that children are brought up to have the same shared values (Kuş, Meray & Karatekin 2013). This homogeneity of culture can be ensured by the values education.

Values education is continuous in a direct or indirect, planned or unplanned manner at every stage of the individual's life starting with birth (Deveci, Belet & Türe, 2013). Early childhood period, which is the period taken as a basis in terms of the learning process and internalization of values, is defined as the 0-8 age range period. The era when the majority of children's personalities are formed in a stimulus-rich atmosphere is also the first step of the preschool education process, the early childhood period. The preschool period includes the period from the day of birth to the first day of primary school and is the period that will essentially define adulthood's character structure. Families and teachers employed in early childhood institutions play an important role in the acquisition of values by children during this time. The smallest unit of society, the family, is the first institution in which children gain experience in terms of values and character formation in preschool period. The first behavioral and values education necessary for the child to live in harmony with the world they live in is given by the family. Families making effort for the physical growth of their child are also the first institution tasked with contributing to the cognitive, emotional and social development of their child. Children start to record the behaviors and attitudes in their environments with their interpretation in this period. Another significant factor contributing to the character development of children in early childhood is preschool educational institutions. Ministry of National Education defined the aims at preschool education as; to support the development of children, to have them gain good habits, to prepare them for the next educational step, to create a common environment for the upbringing of the children with disadvantages and to contribute to children's lingual development (Seçer & Yalman, 2010). Values education given in this period contribute to children's development by highlighting the good aspects of their character and by protecting them from bad morals.

In addition to academic achievements of students, it is sought to raise individuals with humanitarian values beneficial to their country by contributing to their character development with democratic attitudes, habits and beliefs through in-class and extracurricular activities in school (Deveci & Selanik Ay, 2009). Values are taught through both direct and implicit programs for efficient values education. Providing values education to children in a planned and programmed way during school period is important in terms of character and values education. It is intended to instill values in children through planned and programmed activities taking place in the classroom, and in and outside of school. These values education is covered across the curricula of Turkish, Mathematics, Science, Life Science, Social Studies, Physical Education, Music and Visual Arts. The objectives of these curricula are to ensure that

students gain self-control and the necessary values such as patience, respect, integrity, justice, friendship, solidarity as well as social and national values to become individuals who are aware of their responsibilities, are beneficial to society and sensitive to their environment. It should be aimed that students internalize values and transform them into behaviors after they become conscious of these values.

Method

This section includes the study model, data collection and analysis related subjects. Document review technique from qualitative research models was used to determine the values included in the story book named *Kırmızı Pelerinli Kurtçuk* (Worm with a Red Cape). Data were analyzed with the content analysis method.

Results

In this study on values, 13 values targeted to be acquired in the story book of 88 pages which were scanned within the scope of the study question were found. The values detected in the story book named *Kırmızı Pelerinli Kurtçuk* are given below. It was found that the book included sensitivity, love, aesthetic, diligence, responsibility, fairness, courage, cooperation, honesty, cleanliness, kindness, generosity, and scientificness values.

Conclusion

It was determined through the content analysis method that the main idea of the story book named *Kırmızı Pelerinli Kurtçuk* is based on the sensitivity value. Human's selfishness against the generosity of the nature is mentioned negatively in the book. It was also found that the negative versions of the values are shown in the story book named *Kırmızı Pelerinli Kurtçuk*. The main character of the story book, *Kırmızı Pelerinli Kurtçuk* (Worm with a Red Cape) is attributed the aesthetic values such as being sensitive, fair, courageous, clean, and having love for the art. Its determination and efforts to take its responsibilities and meet its needs are emphasized. The character completes the values by learning its missing values from its friends throughout the story. The values that *Kırmızı Pelerinli Kurtçuk* (Worm with a Red Cape), the main character, had or learned from its friends afterwards, might be effective in values learning for children as a model. The positive attitudes of other characters in the story book might also be informative for children while negative attitudes might enable children to take a lesson from them. According to the results of the study, it can be stated that the story book named *Kırmızı Pelerinli Kurtçuk* is a resource that can be used for targeted values acquisition for primary and secondary school students at school.

Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Dergisi

(Uluslararası Hakemli Dergi/International Peer-Reviewed
Journal)

<http://www.tissejournal.net>

ISSN:

<http://www.sosbilder.org>

Kırmızı Pelerinli Kurtçuk Hikâye Kitabında Yer Alan Değerler*

Hatice YILMAZ

Özet

Çocuk edebiyatı çocukların duyu ve düşüncelerine yönelik hazırlanan sözlü ve yazılı eserlerdir. Çocuk edebiyatı kapsamında hazırlanan hikâye kitapları değerlerin öğretilmesinde önemli kaynaklar olarak görülmektedir. Bu araştırmanın amacı, çocuk edebiyatı kitaplarından biri olan, Mehmet Güler'in yazdığı Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında değerlere yer verilme durumunu tespit etmektir. Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında yer verilen değerleri belirleye bilmek için nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Veriler içerik analizi yolu ile çözümlenmiştir. Araştırmada Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında duyarlılık, sevgi, estetik, çalışkanlık, sorumluluk, adil olma, cesaret, yardımlaşma, dürüstlük, temizlik, nazik olma, cömertlik ve bilimsellik değerinin yer aldığı bulgular elde edilmiştir. Yazarın birçok farklı değere yer verdiği saptanmıştır. Seksen sekiz sayfalık bu hikâye kitabında 13 farklı değere yer verildiği tespit edilmiştir. Yazar incelemeye aldığımız Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında en çok estetik değerini ele almıştır. Hikâye kitabının ana karakteri olan Kırmızı Pelerinli Kurtçuğa olumlu değerler yüklediği ve kazandırmaya çalıştığı edinilen bulgular arasındadır. Bu nedenle Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabı ilkökul öğrencilerinin ders programları ile kazandırılması hedeflenen değerler açısından yararlanılabilecek bir kaynak kitap olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler:	DOI	:
Çocuk edebiyatı, değerler, değer eğitimi, hikâye kitapları, Mehmet Güler.	Yükleme	: 04.05.2020
	Düzeltilme	: 12.07.2020
	Kabul	: 12.09.2020
	Yayınlama	: 21.10.2020

Sorumlu Yazar: : Hatice Yılmaz, Anadolu Üniversitesi Karakter ve Değer Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencisi hy35@anadolu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-1517-915X>

* Bu çalışma Anadolu Üniversitesi Karakter ve Değer Eğitimi Uzaktan Öğretim Tezsiz Yüksek Lisans Programı'nda Prof.Dr. Han-dan Deveci danışmanlığında dönem projesi olarak hazırlanmıştır.

Atf için: Yılmaz, H. (2020). Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında yer alan değerler. *Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Dergisi (TISSE Journal)*, 2(1), 55-73.

Giriş

Değerler insanların tutum ve davranışlarına yön verir. Değerler bireylerin birbirleri ile olan iletişimlerinde davranışlara yön verirken aynı zamanda yaşadığı sosyal ve fiziksel çevrede ortak bir paydada buluşmalarını sağlamaktadır. Değer aynı zamanda bireylerin kişiliklerinin oluşmasına katkı sağlayan, insanı insan yapan inançlar kümesidir (Karagöz, 2018). Değerler davranışların iyi ve kötü boyutlarını değerlendirme aracıdır. Kişilerin bireysel istek ve arzuları ile oluşmamasının yanı sıra herkes için arzu edilen, her toplumda geçerliliği olan bir özelliktir (Kuş, Mery &.Karatekin). Durkheim; bir toplumun huzur içinde yaşamasının koşulu, bireyler arasında davranış biçimlerinde bir homojenliğin sağlanması, bunda çocukları aynı ve ortak değerlere sahip olacak şekilde yetiştirmekle mümkün olacağını ileri sürmüştür (Kuş, Mery &.Karatekin). Toplumda bu homojenliğin sağlanması değerler eğitimi ile mümkündür.

Bireyin doğuşundan hayatını sürdürdüğü her aşamada direk, dolaylı, planlı ve plansız bir şekilde değerler eğitimi devam etmektedir (Deveci, Belet &Türe, 2013). Değerlerin öğretilmesinde en önemli görülen dönem erken çocukluk dönemidir. Erken çocukluk dönemi 0- 8 yaş aralığındaki dönemi ifade etmektedir. Bu dönemde değerlerin öğrenim süreci ve içselleştirilmesi bakımından esas alınan bir dönemdir. Erken çocukluk döneminin ilk aşaması okul öncesi eğitim sürecidir. Bu dönem çocukların zengin uyarılarla dolu bir ortamda kişiliklerinin büyük bir kısmının şekillendiği dönemdir. Okul öncesi dönem doğduğu günden ilkökula başlayacağı süreyi kapsamayan ve yetişkinlikte sahip olacağı karakter yapısını büyük ölçüde belirleneceği dönemdir. Çocuklarda bu dönemde değer kazandırılması için aile ve erken çocukluk eğitim kurumlarında öğretmenler rol almaktadır. Okul öncesi karakter ve değer eğitimi konusunda ilk deneyim kazandıkları kurum toplumun en küçük yapı birimi olan ailedir. Çocuğun yaşadığı dünya ile uyumlu bir şekilde yaşaya bilmesi için gerekli ilk davranış ve değerler eğitimi aile tarafından verilmektedir. Çocuğun fiziksel olarak büyümesi için çaba gösteren aileler, bilişsel, duygusal ve sosyal anlamda da gelişimine katkı sağlamakla görevli ilk kurumdur. Bu dönemde çevresindeki tutum ve davranışları yorumlayarak kayıt altına almaya başlamaktadır. Erken çocukluk döneminde, çocuğun karakter gelişimine katkı sağlayan diğer bir önemli etkende okul öncesi eğitim kurumlarıdır. Milli Eğitim Bakanlığı okul öncesi eğitimin amacını; çocukların gelişimini desteklemek, iyi alışkanlıklar kazandırmak, bir sonraki eğitim basamağına hazırlamak, dezavantaja sahip çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı oluşturmak ve çocukların dil gelişimlerine katkı sağlamak olarak açıklamıştır (Seçer & Yalman, 2010). Bu dönemde verilen değerler eğitimi çocuğun iyi yönlerini ön plana çıkarıp kötü ahlaktan koruyarak kişiliğin gelişmesine de katkı sağlamaktadır.

Okulda öğrencilerin akademik başarılarının yanı sıra karakter gelişimi için ders içi ve dışı etkinliklerle demokratik tutum, alışkanlık ve inançları geliştirilerek ülkesine hayırlı insani değerlere sahip bireyler yetiştirilmesi hedeflenmektedir (Deveci & Selanik Ay, 2009). Etkili bir değer eğitimi için doğrudan ve örtük programlar yolu ile değerler öğretilmektedir. Okul döneminde çocuklara planlı ve programlı bir şekilde değer eğitimi verilmesi karakter ve değer eğitimi açısından önemlidir. Planlı programlar sınıfta, okulda ve okul dışında gerçekleşen etkinlikler ile öğrencilere değerlerin kazandırılması hedeflenmektedir. Bu değerler Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Beden Eğitimi, Müzik ve Görsel Sanatlar

dersleri ile öğretim programlarında gerçekleşmektedir. Bu programlar öğrencilerin özdenetimlerinin sağlanıp, sorumluluklarını bilen, topluma yararlı, çevresine duyarlı birey olmaları yolunda gerekli sabır, saygı, doğruluk, adalet, dostluk, yardımseverlik, toplumsal ve milli değerleri kazanmaları hedeflenmektedir. Öğrencilerin değerleri içselleştirmesi ve bu değerlerin farkına varılması sonrasında davranışa dönüştürülmesi hedeflenmelidir.

Öğrenciler ders kitaplarının dışında romanlar, şiir kitapları, hikâye kitapları gibi farklı kitapları okuması değerlerinde farklı kanallardan sunulması açısından önemlidir. Toplumun en küçük üyelerinin eğitilmesinde ve değerlerin nesilden nesillere aktarılmasında kitaplara gereksinim duyulmaktadır. Kitaplar çocukların somut materyalleri keşfetmesi açısından bir yol göstericidir. Kitap okumak düşünceyi beslerken aynı zamanda zihinsel gelişimi de destekleyen, kültürü arttıran, hayata bakış açısını geliştirilmesine katkı sağlayan, olayları daha iyi kavrayıp zihni tembellikten kurtaran önemli bir nesnedir. Kitap okumak zekâyı geliştirir, öğrencinin akademik başarısının artmasına katkı sağlar. Öğrenciler ders kitaplarının dışında romanlar, şiir kitapları, hikâye kitapları gibi farklı kitaplar okuması hem sosyal hem de bireysel yaşamlarında değerlerin yerleşip kökleşmesi açısından önemli telkinlerde bulunmaktadır(Kolaç, Demir & Karadağ2012).

Çocuk edebiyatı; çocuğu eğlendirirken öğreten, hayal gücünü geliştiren kendini tanımlarına yardımcı olan, farklı insanları anlamalarını, farklı zaman dilimlerini farklı yerleri keşfetmelerini sağlayan bilgilere ulaşmak için önemli bir yazılı kaynaktır. Okuduğu kitapların kahramanlarında etkilenerek onların güzel davranışlarını rol model olarak değer kazanması mümkündür (Güler, 2014). Hikâye kitaplarında gerçek ya da gerçeğe yakın tasarlanmış olayları kısa yazı şeklinde okuyucularına aktarılır. Hikâye dünya ve Türk tarihinde köklü bir geçmişe sahiptir. Romana göre daha yalın ve akıcı dil kullanımı ve kısa oluşu kitaptaki karakter sayısındaki azlık nedeni ile ilköğretim öğrencilerine okutulması için tercih edilir. Bu nedenle çocuk edebiyatında yazarlara ve öğretmenlere büyük sorumluluklar düşmektedir. Öğretmenler okutulacak hikâye kitaplarını özenle seçmelidir. Çocuklar için özel kaleme alınan kitaplar onların ahlaki gelişimi açısından faydalı, eğitici, öğretici ve eğlenceli olmalıdır (Güler, 2014).

Çocuk Edebiyatı üzerine Mehmet Güler'in de birçok kitapları bulunmaktadır. Bu kitaplar arasından rastgele seçim yapılarak Kırmızı Pelerinli Kurtçuk adlı hikâye kitabı araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırmanın amacı; Kırmızı Pelerinli Kurtçuk Hikâye kitabının değer eğitimi açısından incelenmesidir. Araştırmanın problemi "Çocuklara öğretim programlarında kazandırılması hedeflenen adalet, bilimsellik, dostluk, dürüstlük, özdenetim, temizlik, sevgi, sorumluluk, cesaret, yardımseverlik, nazik olma, cömertlik gibi değerleri kazandırabilmek amacıyla Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabı uygun mu? "sorusuna yanıt aranmıştır. Çocuk edebiyatı kitap türlerinden biri olan hikâye kitaplarından değerler eğitiminde etkili biçimde yararlanabilmek için, kitaplarda yer verilen değerler açısından içeriğinin belirlenmesi önem taşımaktadır. Kitabın araştırma konusu olarak ele alınma gerekçesi ders kitaplarının yanı sıra çocuk edebiyatının türü olan hikâye kitaplarında değer kazandırma süreci için önemli bir rol oynamasıdır. Buna Dede Korkut hikâyelerinde yer alan değerlerin araştırıldığı makale örnek olarak verilebilir. Elde edilen bulgularda göstermektedir ki hikâye kitabında yer alan değerler ilköğretim programlarında ve Sosyal bilgiler programlarında yer alan değerlerle benzerlik göstermektedir (Deveci, Belet & Türe, 2013).

Yöntem

Bu bölümde araştırma modeli, verilerin toplanması ve çözümlenmesi ile ilgili konulara yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında yer verilen değerleri belirlemek için nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Veriler içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir.

Verilerin Toplanması ve Çözümlenmesi

Araştırmaya konu olan verilerin toplanmasında nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Doküman incelemesi bilgi içeren yazılı kaynakların olgu veya olguları hakkında analiz sürecini kapsar (Yıldırım & Şimşek, 2018). Araştırmada Yazar Mehmet Güler'in yazmış olduğu Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabı temel alınmıştır. Kitap Final Kültür Sanat Yayınları tarafından 2013 yılında ilk baskısı basılmıştır. Renkli resimlerle pekiştirilmiş olan kitap 88 sayfadır. Kitabın içeriğinde doğa ve doğada yaşayan Kırmızı Pelerinli Kurtçuğun yaşamı keşfederken edindiği deneyimler yer almaktadır. Karınca, karga, çekirge, tırtıl gibi hayvanlar ile karşılaşması ve bu karşılaşmalar sonrasında edindiği deneyimler hikâyenin kahramanı olan kurtçuğun hayatını yeniden şekillendirmektedir. Aynı zamanda doğal yaşam döngüsü sırasında hayvanların yaşam alanlarına insanların kontrolsüz ve duyarısızca müdahaleleri ve sonrasında hayvanların yaşadığı zor durumlar ele alınmaktadır. Değer eğitimi açısından incelemeye alınan hikâye kitabı Mehmet Güler'in eserleri arasından rastgele seçilmiştir. Araştırmaya konu olan verilerin toplanmasında içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi birbirine benzer verileri açıklayarak içerikteki bilgilerin ortaya konmasını sağlar (Yıldırım & Şimşek, 2018). İlköğretim programlarında yer alan değerler temel alınarak birbiri ile benzer temalar başlıklar altında düzenlenerek yorumlanmıştır. Araştırmaya konu olan kitap araştırmacı tarafından birkaç kez okunması sonucunda Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında değerler ile ilgili olgu ya da olgulara ilişkin bilgi içeren cümlelerde değerler belirlenmiştir. Doğrudan ve örtük içerikler araştırmada göz önünde bulundurulmuştur. Ardından belirlenen kaynaklar ait olduğu değerler başlıkları altında toplanmış ve alan yazında uzman danışmanla birlikte gözden geçirilmiştir. Bu değerler bulgular kısmında sunulurken Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında yer alan konulara alıntılar ile yer verilmiştir.

Bulgular

Değerler bağlamında incelenmesi amaçlanan bu çalışmada, araştırma sorusu kapsamında taranan 88 sayfalık hikâye kitabında kazandırılması hedeflenen 13 adet farklı değer tespit edilmiştir. Kırmızı pelerinli kurtçuk hikâye kitabında tespit edilen değerler aşağıda verilmiştir. Araştırmada Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında duyarlılık, sevgi, estetik, çalışkanlık, sorumluluk, adil olma, cesaret, yardımlaşma, dürüstlük, temizlik, nazik olma, cömertlik ve bilimsellik değerlerine yer aldığı bulgular elde edilmiştir.

Tablo 1. Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında yer alan değerler

Değerler	Değerlere Yer Verilen Sayfalar
Duyarlılık	23,26,43,45,57,66
Sevgi	8,11,13,14,29,46,66
Estetik	9,16,16,41,53,57,65,70,79,
Çalışkanlık	18,24,62,79
Sorumluluk	10,10,38
Adil olma	13,60
Cesaret	15,19,55
Yardımlaşma	16,34,37
Dürüstlük	48,49,52,52
Temizlik	45,45,53,54,57
Nazik olma	55
Cömertlik	23,57,58,60
Bilimsellik	62,68,70,70,73,76,77

Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabı 88 sayfalık bir kitaptır. Yazar Mehmet Güler yazmış olduğu hikâye kitabında doğal çevrede yaşayan kurtçuğun yaşam öyküsünü anlatmıştır. Hikâyenin kahramanı kırmızı pelerinli bir kurtçuktur. Kurtçuğun büyüüp kendi sorumluluklarını alma vakti geldiğinde annesinden ayrılıp, doğal yaşama tek başına adapte olma sürecinin başlaması, yaşadığı çevrenin keşfi sırasında karşılaştığı sorunlar ve bu sorunlarla mücadele serüveni anlatılmaktadır.

Duyarlılık

Bu hikâyede duyarlılık teması, çevre bilinci, çevre koruma, ekolojik bilinci, çevreye saygı, doğal çevreye duyarlılık kavramları altında değeri ele almaktadır. Hikâye kitabında çevre duyarlılığı ön planda tutulmuş olup metnin ana konusu bu kavram çerçevesinde şekillenmektedir. Aşağıda doğrudan ve alıntı yolu ile duyarlılık değerini içeren içeriklere yer verilmiştir.

-Kırmızı Pelerinli Kurtçuk yemek için dökülen yaprakların altından kiraz ararken karınca ile karşılaşır. Hiç meyve kalmadığını dile getiren kurtçuğa karıncanın verdiği cevap “tabi ki kalmaz. İnsanlar yiyeceğimize el koydu. Onların geçtiği her yer darmadağın oluyor. Baksana bahçenin şu haline”(Sayfa23). Bu paragrafta ekolojik bilinçten bahsedilmektedir. Besinleri sadece insanların kullanım hakkına sahip olmadığı vurgulanmaktadır. Doğada yaşayan kurdun, kuşun böceğin birçok hayvanında besin kaynağı olduğunun farkındalığı vurgulanarak ekolojik çevre bilinci kazandırılması amaçlanmaktadır.

-Kırmızı Pelerinli Kurtçuk dut ağacında meyvelerin azaldığını görünce “nasıl biter bu kadar dut. İnsanlar aynı davranışı daha öncede kiraz ağacına yapmışlardı. Onlardan da bu beklenir zaten”(Sayfa 43) . Yazar bu paragrafta da daha önce kiraz ağacında yaşanan sorunun aynısına değinir. İnsanların doğanın sürekliliğine verdiği zarardan bahseder. Doğada yaşayan diğer canlıların da bu ağaçlardan beslendiği için tüm meyvelerin tüketilmesi sonucu diğer canlıların besin bulmakta zorlandıkları bu nedenle de duyarlı olmaları gerektiğini vurgulamaktadır.

-“Doğa cömertti de, insanlar biraz bencil. Onca meyvenin sadece kendileri için yaratıldığını sanıyorlardı. Başka hiçbir canlıya kırıntısını bile bırakmadan hepsini tüketmeye hazırlanıyor. Bunları yaparken doğanın günden güne kirlenmesinden, güzelliklerin yok olmasın-

dan kaygı duymuyorlardı”(Sayfa 57). Bu paragrafta sürdürülebilirlik için doğal kaynakların korunması mesajı yazar tarafından verilmektedir. Doğanın cömertliğinden bahsederken hikâyenin kahramanı insanların bu konuda duyarsız olduğu dile getirmektedir.

-*Tamda Kırmızı Pelerinli Kurtçuğu annesi anlatacakken müthiş bir duman içinde kaldılar. Üstlerine gökyüzünden kapkara bir bulut inmişti. “İlaç sıkıyorlar.” diye bağırdı annesi. “Bundan daha tehlikeli bir şey olamaz. En kıyту yere saklan.” Böyle bir şey başına ilk defa geliyordu. Eli ayağına dolaştı. Annesi koşup geldi. Kızını kucaklayıp elmanın sapındaki çukura çekti. “İşte buraya göm kafanı. Elinden geldiğince az nefes al.” Kurtçuk denileni yaptı Uzun süre böyle kaldı. Annesi dâhil pek çok kurdun, kurtçuğun, tırtılın ve böceğin öksürük sesleri geliyordu. Ağlayanlar inleyenler vardı*(Sayfa 66). Bahçe sahiplerinin bahçeleri haşerelere karşı ilaçlatması sonucu birçok havyan zarar görmüştür. Yazar tarımda kullanılan ilaçların doğal yaşama verdiği zararı üzücü bir dille anlatılmıştır. Doğada yaşayan canlılara karşı duyarlı olunması gerektiğine dikkat çekmek istemiştir.

Ağaçkakanın ağacın gövdesini oyduğunu gören Kırmızı Pelerinli Kurtçuk “biraz akıllı olsaydın o güzelim ağacın gövdesini oymazdın. O ağaç hepimize her zaman gerekli. Ağaç kursa yazık olmaz mı?”(Sayfa 27). Bu paragrafta dolaylı olarak ağaçkakan üzerinden ağaçlara zarar vermemek gerektiği vurgulanmaktadır. Ağacın gerekliliği vurgulanıp, ağacın zarar görmesi durumunda üzülmeye ve bu konudaki hassasiyeti duyarlılık değeri ile anlatılmıştır.

-*“Çevremiz çok kirli,” dedi Kırmızı Pelerinli Kurtçuk, eliyle burnunu kapatarak. “Şu kokuya baksanıza! Böyle bir ortamda Doğa Ana’nın bizlere bir şey sunacağını sanmam.” Eflatun Pelerinli Kurtçuk Kırmızı Pelerinli Kurtçuğa “sen çevrecisin galiba” der. Kırmızı Pelerinli Kurtçukta “evet, sonuna kadar hem der”*(Sayfa 45). Çevresindeki doğal güzellikleri ve eko sistemi korumak için uğraş veren Kırmızı Pelerinli Kurtçuğa çevreci kelimesinin kavramsal olarak vurgusu yapılmaktadır. Hikâyede verilmek istenen ana düşünde doğal çevreye duyarlılık olduğundan kahramanında çevreci bir kurtçuk olduğunun vurgusu yapılmıştır.

Sevgi

Bu hikâye kitabında sevgi değeri ile ilgili bulgularda anneyi evladına, evladını da anneye bağlayan duygu ve bağlılığı artıran bir değer olarak ele alınmaktadır. Aynı zamanda doğa sevgisi, meyve sevgisi gibi çevresel nesnelere duyduğu sevgi olarak da ele alınmaktadır. Sevgi değeri ile ilgili bulgular aşağıda sıralanmaktadır.

-*Annesi Kırmızı Pelerinli Kurtçuğa “benim kirazımda sensin”*(Sayfa 8). *Annesi kırmızı pelerinli kurtçuğun saçlarını parmakları ile tararken konuşmaya devam eder*(Sayfa11). Annesi kızına sevgisini en çok sevdiği meyveye benzeterek hikâyenin kahramanı olan kızına sevgisi saçlarını okşayarak göstermektedir.

-*“Seni çok özleyeceğim dedi annesi. Dilerim bir ağaçta ya da bir meyvede yeniden karşılaşırız.”*(Sayfa 13) *Uzun uzun kucaklaştılar ve birbirlerinin yanaklarından öptüler. Annesi pelerini dalgalanarak giden kızının arkasından el sallarken gözlerinden süzülen yaşların farkına varmadı* (Sayfa 14). Kırmızı Pelerinli Kurtçuk annesinden ayrılırken ikisinin de hüznlenmesi ve tekrar kavuşmayı ümit etmeleri sevgi göstergesidir. Vedalaşırken yaşadıkları hüznün anne ve kızın bir birine duydukları sevgisinden kaynaklanmaktadır.

-Bir ara anne sevgisi ile kiraz sevgisi karışmıştı (Sayfa 29). Uzaktan birisini annesine benzetince kalbi hızlı hızlı atmaya başladı(Sayfa 46). Annesi koşup geldi. Kızını kucaklayıp elmanın sapındaki çukura çekti. Kırmızı Pelerinli Kurtçuk “Ben kurtulduysam bu annemin sayesinde oldu.” dedi. “Yoksa elmanın çukurluğuna kafamı gömmeyi nereden akıl edebilirdim ki...” (sayfa 66, 67). Kırmızı Pelerinli Kurtçuğun en sevdiği meyve kirazdır. Annesine olan sevgisini ölçme değeri olarak kirazla karşılatmaktadır. Annesine duyduğu özlem duygusu, onu her yerde görüyor gibi olmasına neden olmaktadır. Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında evlat sevgisi evladını korumak uğruna kendi canını feda etme biçiminde yer almaktadır.

Estetik

Estetik değeri Kırmızı Pelerinli Kurtçuk kitabında nesnelere ve canlılar için kullanılmaktadır. Kıyafet biçimindeki uyum, doğa güzelliği aynı zamanda ölçülerdeki denge ile hoş giden ve hayranlık uyandıran duygular estetik değeri olarak ele alınmaktadır. Estetik değerini ilişkin tespit edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

-Bunları yaparken doğanın gündün güne kirlenmesinden, güzelliklerin yok olmasından kaygı duyuyorum (Sayfa 57). Bu cümlede estetik değeri doğa güzelliği olarak ele alınmaktadır.

-Rüzgâr estiğinde kırmızı pelerin bir bayrak gibi dalgalanıyor, kurtçuğun güzelliğine güzellik katıyordu(Sayfa 9). Kelebeğe ”güzelsin ama çok kötü kalplisin”(Sayfa16) . Kurtçuklar zaten her zaman çirkindir. “Hiçte çirkin değilim” diye düşündü. “Çirkin olan saksak” (Sayfa 16). Hikâyenin bu paragraflarında estetik değeri hoş giden duygu ve kıyafetteki uyum ve görsel güzellik unsuru olarak ele alınmaktadır.

-Kayısıların kızarması bahçeye ayrı bir güzellik getirdi. Yeşil yaprakları arasındaki meyvelerin önce sararmaları sonra kızarmaları olağan üstü güzellikler yarattı. Böylesi bir güzelliği durup seyretmeyen börtü böcek, kuş, insan kalmadı(Sayfa53). Alıntıda estetik değeri doğadaki uyum ve görsel güzellik unsurlarındaki denge olarak ele alınmaktadır.

-“Sende bu güzellik varken herkes arkadaş olmak ister seninle”(Sayfa 65). Estetik değerinin görsel güzellik unsuru olarak ele alınmaktadır. “Cevizin lezzetine ve güzelliğine diyebilecek yoktu” (Sayfa79). Cevizin tadı ve görsel şekli üzerinden kullanılan güzellik kavramı estetik değeri olarak ele alınmaktadır.

-“Bir mutluluğun resmini yapmalıyım” dedi (Sayfa 41). Görsel sanatlar açısından estetik değeri ele alınmaktadır. Kırmızı Pelerinli Kurtçuk fındığın tadını sevdiği kadar biçimine de sevmişti. Şimdiye kadar kurduğu evlerin en güzeli fındıkkabuğunun içindekiydi (Sayfa 70). Fındığın biçimsel özelliği güzellik unsuru olarak ele alınmaktadır.

Çalışkanlık

Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında çalışkanlık değeri çalışmayı seven, çalışmaktan yorulmayan, sürekli bir şeyler üreten gayretli kimse olarak ele alınmaktadır. Çalışkanlık değerine ait bulgular aşağıda sıralanmaktadır.

-Kirazı annesinin yardımı olmadan önce süt dişlerini sonra köpek dişlerini ardından da azı dişlerini devreye sokarken ne yapıp edip kirazın cilalı parlak, sert kabuğundan içeri girmeyi başardı(Sayfa 18). Kırmızı Pelerinli Kurtçuk annesinin yardımını olmadan kirazı yemek

için çaba göstermesi, gayret sarf etmesi ve sonucunda başarılı olması çalışkanlık değeri ile ilgili alıntılardır.

-“*Yok*” dedi karınca. “*Kendi işimi kendim yapmayı yeğlerim*” (Sayfa 24). Karınca kendi işini kimsenin yardımı olmadan başarma çabası, gayreti çalışkanlık değeri ile vurgulanmıştır.

-*Gözlüklü tırtılın kendi gözlüğünü kendisinin yapması karşısında “gözlük yapmak kolay mı? “diye sorunca; ”kolay olduğunu söyleyemem kırmızı pelerinli kurtçuk. Emek ve dikkat ister. Bunları verebilirsen en güzel gözlüğü yapabilirsin”*(Sayfa 62). Tırtılın üretken olması ve ihtiyaçlar karşısında çaba göstererek ihtiyaçların gidere bileceğinin bunun için çaba sarf etmek gerektiği vurgusu yapılmıştır.

-“*Dişimi kırma pahasına da olsa bu cevizlerden birini kırıp içine gireceğim.*” *En sonunda ceviz kabuğundan içeri girmeyi başardı.*(Sayfa 79). Kırmızı Pelerinli Kurtçuk çaba ve emek sarf ederek başarılması zor olan cevizin kabuğunu kırar.

Sorumluluk

Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında sorumluluk değeri karakterlerin kendine düşen görevleri yapması aynı zamanda hayatta kalabilmesi için işlevleri kendi başına yerine getirebilmesi biçiminde ele alınmaktadır. Kurtçuğun kendi sorumluluklarını üslene bilmesi için büyüdüğünde annesinden ayrılması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu bilincinin geliştirilmesi ve becerinin kazandırması için annesinin üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmesi ile ilişkili kavramlarını içermektedir. Sorumluluk değerine ait bulgular aşağıda sıralanmaktadır.

-“*Bak sana ne diyeceğim...*” dedi annesi. “*Çocuklar büyüyünce annelerinden ayrılırlar. Yaşamın gereğidir bu ve senin de ayrılma vaktin geldi*”(Sayfa 10). “*Çocuklar belli bir yaşta sonra annelerinden babalarından ayrılırlar ve kendi yollarını kendileri çizerler, bunu unutma. Sen artık o aşamadasın*” (Sayfa 38). Kırmızı Pelerinli Kurtçuğun annesi kızının belli bir yaşa geldikten sonra kendi ayakları üzerinde durması gerektiği, kendi yaşamının sorumluluğunu almasının vakti geldiğini ifade etmektedir.

-*Annesi meyvelerin içlerinde kendilerine bir yaşam alanı olduğunu uzun uzun anlattı. Tehlikeleri de belirtmeyi unutmadı* (Sayfa 10). Kırmızı Pelerinli Kurtçuğun annesi sorumluluklarını çocuğunu hayatın gerçeklerine hazırlayarak yerine getirmektedir.

Adil olmak

Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında adil olmak, hak ve hukuku gözetme ve haklı ile haksızın ayırt edilmesi ifadelerinde kullanılmıştır. Adil olma değerine ilişkin bulgular aşağıda sıralanmaktadır.

-“*Bizim yaşam sigortamız yok dimi annecim.*” “*Olsa ne olacak peki kızım.*” *Bizi yedikleri için dava ederdik insanları. Mahkemeyi kazanınca da bir sürü para alırdık*” (Sayfa 13). Alıntıda adil olma değeri kendi yaşamlarına son veren insanları dava ederek hak arama ve sonrasında suçlunun ceza alması kapsamında kullanılmıştır.

-“Çalışmadan hak iddia edemezsiniz edersen haksızlık olur.”(Sayfa 60) Adil olma değeri bu alıntıda hakkı olmayan bir şeyde talepte bulunmamak gerektiği vurgusu ile ele alınmaktadır.

Cesaret

Hikâyede cesaret değeri korku yokmuş gibi davranmak, aşılması gereken zorlukları kendini zor duruma düşürmeden temkinli bir şekilde aşarak üstesinden gelmek ve yürekli olmak anlamlarında kullanılmıştır. Cesaret değerine ilişkin elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

-*Annesi olmadan ağaca tırmanmak kırmızı pelerinli kurtçuk için pek kolay olmadı. Ancak çok geçmeden yorgunluğunu unutup önüne gelen ilk meyveye doğru ilerledi* (Sayfa 15). Kırmızı Pelerinli Kurtçuğun annesi yokken ağaca tırmanması fiziki olarak korku ve zorluk durumu ile başa çıkması anlamlarında kullanılmıştır.

-*Kırmızı Pelerinli Kurtçuk korkudan başını içeri doğru çekti sesler kesilmeyince merakı arttı. Gelebilecek tehlikeye karşı kendini korumaya alarak yeniden pencerenin önüne geldi ve kafasını yavaş yavaş uzatarak dışarı baktı* (Sayfa 19). Alıntıda cesaret değeri temkinli davranarak belirsiz tehlikeli durumla mücadele etmek için gösterdiği duygu olarak ele alınmıştır.

-*Bir süre gözlerini birbirlerinden alamadılar. Diğer kurtçuk daha yürekli çıkmıştı. “Adınızı öğrenir miyim?”* (Sayfa 55). Cesaret değeri kurtçuğun etkilendiği kişi ile karşı karşıya geldiğinde konuşmak için ilk adımı çekinmeden ataklık göstererek atması olarak ele alınmaktadır.

Yardımlaşma

Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında yardımlaşma değeri kendi gücünün ve imkânının yetmediği durumda düşükleri zor durumdan kurtula bilmek, imkânlarını başkalarının iyiliği için kullanmak ve bilgi paylaşımı anlamlarında kullanılmıştır. Yardımlaşma değerine ait bulgular aşağıda verilmiştir.

-*Bir süre boşlukta sallandı. Kendisine yardım etmeyen kahkahalarla gülen kelebeğe bozuldu. “Güzelsin ama çok kötü kalplisin. Sadece kahkaha atıyorsun. Gelip yardım etmiyorsun”*(Sayfa 16). Kırmızı Pelerinli Kurtçuğun düştüğü zor durumdan kurtarılması için kelebeğin çaba göstermemesi kurtçuğun buna rağmen kelebeğe kızıp, yardım etmesi gerektiğini söyleyerek, zor durumdaki insanlara yardım etmek gerektiğinin vurgusu yapılmıştır.

-“Çekirge kardeş “dedi. Dut çok mu güzel bir meyve? Görüyorsun ki yürümemde, koşmamda çok yavaş. Ta oraya kadar gitmeme değer mi? Zıplamaya hazırlanan çekirge durdu ve ona dut meyvesini anlatmaya çalıştı” (Sayfa 34). Yardımlaşmanın sadece fiziki veya madde paylaşımı ile sınırlamayıp bilgi paylaşımı ile de insanlara bilmediği konularda bilgi vererek yardımcı oluna bileceğinin vurgusu yapılmıştır.

Dürüstlük

Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında dürüstlük değeri özü sözü bir olma, olanı olduğu gibi gösterip gerçekleri saklamama ve sözünde durma anlamlarında kullanılmıştır. Aynı zamanda olumsuz bir örnek durum ile hatalardan ders çıkarmak olarak dürüstlük değeri

hikâye kitabında ele alınmıştır. Dürüstlük değerine ait elde edilen bulgular aşağıda sıralanmaktadır.

-*Yarasa iplere dizilen pestilleri gösterdikten sonra “Ben biraz pestil kaçıracağım. Bana gözcülük eder misin?” Kırmızı Pelerinli Kurtçuğun kararsız olduğu görünce “kaçırdıklarım-dan sana da veririm.” Çok seveceğinden eminim. Tamam dedi kırmızı pelerinli kurtçuk neredeyse nefes almadan nöbet tutuyordu. En küçük tehlikeyi haber veriyor, yarasanın dikkatli olmasını sağlıyordu* (Sayfa 48). Bu alıntıda olumsuz anlamda ele alınan değer doğru davranış sergilememek manasında kullanılmıştır.

-*Yarasayla yaptığı anlaşma sonrasında çaldığı pestillerden kendine de alma sözü almıştı. Yarasanın pestilleri çalması “için harekete geçmenin tam zamanı” diye seslendi. Yarasa usul, usul yaklaştı ve ipe serili koca bir parçayı alıp kurtçuğun ters istikametine doğru uçmaya başladı. Yarasanın ters tarafa doğru uçtuğunu gören kurtçuk “Heeeey!” diye bağırdı. “Bana vermeyecek misin?” Yarasa yanıt vermedi, dönüp arkasına bile bakmadı. Karanlığın içinde pestille birlikte kaybolup gitti* (Sayfa 49). Alıntıda doğru olmayan bir davranış sergileyen karganın buna ortaklık etmesi için kandırdığı kurtçuğa söz verip sözünde durmaması manasında yer verilmiştir.

-*Kırmızı Pelerinli Kurtçuk ilk dut yediğinde dudaklarının yapıştığını anlatınca karga “İyi olmuş. Biraz gevezesin. Böylelikle daha az konuşmuş ve oburluğunu da kontrol etmiş oldun. Bozuldun değil mi? Biz kargalar her şeyi olduğu gibi söyleriz. Bu yüzden pek seilmeyiz. Sözümüz doğru olsun da odun gibi sert olsun. Fark etmez”* (Sayfa 52). Olayları olduğu gibi söyleme, sonucu ne olursa olsun doğruluktan ayrılmama vurguları alıntıda yapılmıştır.

-*“Bakın!” dedi kırmızı pelerinli kurtçuk. “Sizinkilerinde de karnesi pek temiz değil. Bunları hiç söylemiyorsunuz...”* (Sayfa 52). Alıntıda Kırmızı Pelerinli Kurtçuk davranış ve sözünde doğru olmadıklarının vurgusunu “karneniz temiz değil” diye benzetme yaparak vurgulamıştır.

Temizlik

Temizlik değeri kırmızı pelerinli kurtçuk hikâye kitabında kişisel ve çevresel olarak sağlığa zarar veren faktörlerin oluşumunu önlemek, var olan olumsuz durumun sağlıklı bir hayat sürdürüle bilinmesi için düzenlenmesi, sağlığı tehdit eden faktörlerin ortadan kaldırılması manalarında kullanılmıştır. Temiz bir çevre için dikkat edilmesi gereken hijyen kurallarının vurgulandığı bölümlerde sonrasında neden temizlik yapılması gerektiğinin önemine değinilmiştir. Temizlik değerine ilişkin elde edilen bulgular aşağıda yer almaktadır.

-*Diliyle gözyaşına dokundu. Sonra gözyaşıyla tozlu kirazı yıkamaya çalıştı ama başaramadı.* (Sayfa 17). Kırmızı Pelerinli Kurtçuk tozlu olan kirazı gözyaşları ile yıkayarak temizlemeye çalışmaktadır.

-*Eflatun Pelerinli Kurtçuk güldü. “Çevreciymiş.” dedi gülmesini sürdürerek. “Şimdilerde çevreci olmayan kalmadı. Gerçek bir çevreci olsaydın bu kadar kirlenir miydi doğa? “Öyleyse, çevre temizliği yapmaya var mısınız?”* (Sayfa 45). Çevre temizliği üzerine yapılan konuşmada kavramsal olarak değerleri sahiplenmenin bir sonuç teşkil etmediği, bunun eyleme dökülmesi gerektiğinin vurgusu yapılmaktadır.

-Kırmızı Pelerinli Kurtçuk oturduğu yerden kalktı ve ezik, kötü kokan dutları topladı. Onları götürüp toprağa gömdü. Yorulunca durdu. “Gördün mü? “dedi. “Kötü kokular azalmaya başladı.” Yaprığın üzerinde yan gelip yatan eflatun pelerinli kurt onu alkışladı (Sayfa 45). Kırmızı Pelerinli Kurtçuk çevresini temizleyerek, çevreyi temiz tutmak gerektiğinin önemini vurgulamıştır. Bu tutumu ile de eflatun pelerinli kurtçuk tarafından alkışlanarak takdir görmüştür.

-“Söylediklerimin hoşuna gitmediğini biliyorum. Gevezelik senden bana geçti. Bir şey daha söyleyeyim. Siz kurtlar ve kurtçuklar, gece gündüz yediğiniz gibi, gece gündüzde kaka yaparsınız. Hem de eviniz sayılacak mekânın içine. O güzelim meyveleri berbat edersiniz. Birde bakmışsın ki meyvelerin özü gitmiş kaka deposu olmuş.” “Karga haklı.” Dedi en sonunda. “Bir canlının yemek yediği yatıp uyuduğu yere kaka yapması ne kadar kötü bir şey” (Sayfa 53). Alıntıda karganın kurt ve kurtçukların öz bakım becerileri konusunda eleştirerek hijyen kurallarına değinir. Bu konuşma sonrasında kurtçukta farkındalık oluşur.

-Kayısının en sulu ve şekerli yerini yedi. O kadar çok yemişti ki tuvaleti geldi. Bir anda aklına karganın söyledikleri geldi. Evet, karga haklıydı. Peki, şimdi ne yapabiliirdi? Kayısının içini dolaştı. Tuvalet yoktu burada. Meyvenin içerisine girdiği kapıdan geri çıktı. İyice tutunup dışarı doğru uzandı ve yapması gerekeni yaptı. Sonrada dönüp baktı. Aşağıdan geçen birinin olmamasına sevindi (Sayfa 54) . Öz bakım becerisi üzerinden temizlik değerine vurgu yapılmaktadır.

-İnsanların doğadaki meyveleri sürekli yiyorlardı. Turşular, marmelatlar yapıyor, her şeyi sıkıp suyunu çıkarıyorlardı. Yetmiyor doğanın verdiklerini satıp para kazanıyorlardı. Sonunda ellerinde kalan olursa, onları da kurutup pekmezini pestilini yapıyorlardı. Bunları yaparken doğanın günden güne kirlenmesinden, güzelliklerin yok olmasından kaygı duymuyorlardı (Sayfa 57). Paragrafta insanların sonsuz ihtiyaçlarını karşılarken ona cömert davranan doğayı kirletmeleri ve bunun sonucun da doğanın kirlenerek düzeninin bozulacağına kaygısını dile getirmektedir.

Nazik olmak

Nazik olma değeri Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında kibarlık ve incelik manalarında kullanılmıştır. Nazik olma değerine ilişkin bulgular aşağıdadır.

-Epeyce yükseklere çıkınca durup dinlendiler. Kırmızı Pelerinli Kurtçuk yorulmuş ve alnında boncuk, boncuk terler birikmişti. Onun terlediğini gören kırmızı pelerinli kurtçuk cebindeki ipek bir mendili çıkardı. “Terinizi silebilir miyim?” diye sordu nazikçe (Sayfa 55) . Terleyen Kırmızı Pelerinli Kurtçuğa cebindeki mendili uzatarak kibarlık yapılmıştır. Bunu yaparken kibar olması karşısındakini kırmaması dikkatleri çekmektedir.

Cömertlik

Cömertlik değeri Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında doğa anne diye adlandırdığı ilahi varlığın canlılara ikram ettiği sınırsız nimetler anlamında kullanılmaktadır. Doğanın cömertliği karşısında olumsuz olarak insanların bencilliğine değinilmektedir. Cömertlik değerine ilişkin elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

-“Doğa annemiz o kadar cömert ki...” diyerek konuşmasını sürdürdü. Yaz boyunca hiç meyvesiz bırakmaz bizleri. Birinin bittiği yerde bir başkasını hazırlar. Anlayacağı besler doyurur bizi (Sayfa 23). Doğa cömertti de, insanlar biraz bencildi. Onca meyvenin sadece kendileri için yaratıldığını sanıyorlar. Başka hiçbir canlıya kırıntısını bile bırakmadan hepsini tüketmeye hazırlanıyorlardı (Sayfa 57). “Hey doğa! Söylesene kayıtsızdan sonra hangi meyveyi sunacaksın bizlere?” (Sayfa 58). Doğa çalışmadan sunulmuş bir armağandır bize (Sayfa 60). Cömertlik değeri doğanın karşılık beklemeden sunduğu sınırsız nimetler ile vurgulanmaktadır. Yaşamın sürdürülebilirliği için doğanın devamlı üretken olması cömertlik değeri kapsamında ele alınmaktadır.

Bilimsellik

Bilimsellik değeri, Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında gündelik yaşamda gerekli olan teknik bilgi, araştırmacı kişilik yapısı, teknolojik buluşlar, mucitlik ve kitap okumanın önemi şeklinde ele alınmaktadır. Bilimsellik değerine ilişkin elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

-“Fındıkları düşünecek durumda değilim. Görüyorsun ki kitap okuyorum. Çok sürükleyici bir roman! İstersen gel heyecanlı bölümlerinden sana da okutayım.” “İstemem “dedi kırmızı pelerinli kurtçuk. “Anlaşıldı senin derdin mideyle. Kafayla değil.” “Ne demek o?” “Biraz düşününce anlarsın.” Kırmızı pelerinli kurtçuk tam o anda topal karıncanın ince bir toz kaldırarak fındık bahçesine doğru koştuğunu gördü. “Bak topal karınca bile o tarafa koşuyor.” “Koşan koşsun.” dedi çocuk. “Tat yalnız fındıkta değil kitapta da var. Elbette ki anlayanlara!” (Sayfa68-70). Bu paragrafta yazar hikâye kitabının kahramanına bilimsellik değerinin önemi hakkında bilgi sunulmaktadır. Kitap okumanın önemi ve değeri vurgulanmakta aynı zamanda beslenme kadar fikri beslenmenin de önemi vurgulanmaktadır.

-Kırmızı Pelerinli Kurtçuk gözlüklü tırtıl görünce şaşırıldı. Nerden aldın gözlüklerini ileride benim gözümde bozulursa almak isterim. Ben yapıyorum gözlüklerimi. İstersen sende kendine yapabilirsin. (Sayfa62). Bu paragrafta çocuklara isterlerse kendi ihtiyaçları olan malzemeleri kendileri de icat edebilecekleri mesajı verilmektedir.

-“Bir tırtıl hem gözlük icat ediyor, hem de maske. Böyle icat yapanlara ne derler? Dur bir dakika şimdi bulacağım. Ne derler ne derler...” “Mucit.” “Tamam işte! Onu derler. Sen bir mucit misin öyleyse? Tırtıl oturduğu yerden geriye yaslandı. Göğsünü kabarttı. Buluşlarıyla övündüğü belli oluyordu. “Mucit dersen mucidim. Bilgin dersen bilginim. İkisi de güzel bunların” (Sayfa 73). Bilimsellik değeri alıntıda ürünler üreterek üretken olmanın önemine ve sonrasında kavramsal olarak mucit ve bilgelik kavramlarına değinerek vurgu yapılmıştır.

-“Saf kurtçuk.” dedi gözlüklü tırtıl. “Kafanı çalıştırmazsan giremezsin tabi.” “Ne yapmam gerekiyor?” Tırtıl belindeki kuşağın altından bir alet çıkarıp gösterdi.” Matkap derler buna. Fındıkları, bademleri, cevizleri bununla delebilsin. Böyle bir aletin yoksa ağaç dâhil herkesi kendine güldürürsün.” Tırtıl matkabi bir cevize tutup çalıştırdı. Vınnn diye öten matkap, etrafa kıymıklar saçarak cevizin kabuğunu kısa sürede deldi. Kırmızı Pelerinli Kurtçuk tırtıla “Onu da mı sen icat ettin yoksa?” “Ya kim icat edecekti. Mucit olmayı şaka sanıyorsun galiba.” (Sayfa 76-77). Kendi icat teknolojik aletlerin hayata kattığı kolaylıklar ile övünerek bilimsellik değerine vurgu yapılmıştır. Bir işi gerçekleştire bilmek için beden gücünden ziyade akıl gücünün kullanılması gerekliliği vurgulanmaktadır. Teknolojik aletlerin hayata kattığı kolaylıklar anlatılmaktadır.

-“Bak” dedi çocuk gülümseyerek, daha kitaplardan söz ederken düşünmeye ve anlamaya başladın bile. Bol bol kitap okusan kim bilir daha ne güzel benzetmeler bulursun. (Sayfa 70). Kitap okumanın insanda farklı düşünme yetisi kazandıracığı vurgusu yapılmaktadır.

Tartışma ve Sonuç

Duyarlı olmak insanların içinde yaşadığı çevreye ve bu çevrede birlikte yaşadığımız canlılara karşı yapılan haksızlıklara tepki göstermek ve kendi hak ve hürriyetini koruyamayan canlılara yardım etmektir(Ekinci 2016). Duyarlılık değerini, çevre bilinci, çevre koruma, ekolojik bilinci, çevreye saygı, doğal çevreye duyarlılık kavramları altında ele almaktadır.

Sevgi özneyi nesneye bağlayan iletişimi kuvvetlendiren kalbi bir bağlanma şeklidir. Sevgi duygusu insan ve hayvanlarda fedakârlık, sabır gibi iyilik içeren duyguları ön plana çıkarmaktadır(Ekinci2016). Sevgi değeri ile ilgili bulgularda anneyi evladına, evladını da anneye bağlayan duygu ve bağlılığı artıran bir değer olarak ele alınmaktadır. Aynı zamanda doğa sevgisi, meyve sevgisi gibi çevresel nesnelere duyduğu sevgi olarak da ele alınmaktadır. Sevgi değerinin ele alınış biçimi Dirican, Dağlıoğlu'nun (2014) 3-6 Yaş grubu çocuklarına yönelik yayınlanan resimli hikâye kitaplarının bazı temel değerler açısından incelenmesi adlı makalenin bulguları ile örtüştüğü söylenebilir.

Yazar kitabında en çok estetik değerine yer verdiği saptanmıştır. Kıyafet, biçimdeki uyum ve doğa güzelliği aynı zamanda ölçülerindeki denge ile hoşça giden ve hayranlık uyandıran duygular estetik değeri olarak ele alınmaktadır. Estetik değerini yazar sayfa 65'te arkadaş seçiminde önemli bir unsur olarak göstermesi okuyucusunu olumsuz etkileyebilir.

Çalışkanlık değeri Dirican ve Dağlıoğlu'nun (2014) makalesinde çok çalışmak, azimli olmak, gayret etmek, iyi araştırmak olarak bulgularken Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında yazar değeri çalışmayı seven, çalışmaktan yorulmayan, sürekli bir şeyler üreten gayretli kimse olarak ele alınmaktadır. Bu iki araştırmada çalışkanlık değerine ilişkin elde edilen bulgular benzerlik göstermektedir.

Sorumluluk değeri kurtçuğun ve annesinin kendine düşen görevleri yapması aynı zamanda hayatta kalabilmesi için işlevleri kendi başına yerine getirebilmesi biçiminde ele alınmaktadır. Dilek Aytaç (2017) makalesinde sorumluluk değeri kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi, sorum ve mesuliyet kavramları ile bulgulamaktadır. Kurtçuğun kendi sorumluluklarını üslene bilmesi için büyüdüğünde annesinden ayrılması gerektiği bilincinin geliştirilmesi, aynı zamanda bu becerinin kazandırması için annesinin üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmesi ile ilişkili kavramlarını içermektedir.

Adil olma sahip olunması gereken en önemli değerlerden biridir. Kırmızı Pelerinli Kurtçu hikâye kitabında yazar değeri hak ve hukuku gözetme, haklı ile haksızın ayırt edilmesi, hakkı olmayan bir şeyde hak iddia etmemek ifadelerinde kullanmıştır. Aslan (2019) araştırmasında değeri haklı ile haksızın ayırmasını yaparken adil olunması kavramları üzerinde durmuştur. Hikâyede cesaret değerine ait bulgular korku yokmuş gibi davranmak, aşılması gereken zorlukları kendini zor duruma düşürmeden temkinli bir şekilde aşarak üstesinden gelmek ve yürekli olmak anlamlarında kullanılmıştır.

Yardımlaşma değeri araştırmada; kendi gücünün ve imkânının yetmediği durumda düşükleri zor durumdan kurtulabilmek amacıyla imkânlarını başkalarının iyiliği için kullanmak ayrıca bilgi paylaşımı anlamlarında kullanılırken Dilek (2017) araştırmasında değeri bir işi yaparken bedensel güçleri birleştirerek yardımda bulunma anlamlarında kullanmasıyla farklılık göstermektedir.

Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında dürüstlük değeri özü sözü bir olma, olanı olduğu gibi gösterip gerçekleri saklamama ve sözünde durma anlamlarında kullanılırken Sinan Yeniay'ın (2019) araştırmasında kendi menfaatini düşünmeden hak etmediği bir durum karşısında gerçekleri açıkça ifade etmek anlamında kullanılmıştır. Gerçeklerin açıkça söylenme biçimi iki çalışmada da dürüstlük değeri ile ilgili kavram olarak ele alındığı saptanmıştır.

Temizlik kavramları, kişisel temizlik, çevre temizliği başlıkları altında ele alınmaktadır. Temizlik değeri kişisel ve çevresel olarak sağlığa zarar veren faktörlerin oluşumunu önlemek, var olan olumsuz durumun sağlıklı bir hayat sürdürüle bilinmesi için düzenlenmesi, sağlığı tehdit eden faktörlerin ortadan kaldırılması manalarında kullanılmıştır. Temiz bir çevre için dikkat edilmesi gereken hijyen kurallarının vurgulanmaktadır. Dirican ve Dağlıoğlu (2014) araştırmasında Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında tespit edilen temizlik değerine ilişkin bulgulardan farklı olarak diş fırçalamak ve banyo yapmak kavramları yer almaktadır.

Nezaket kuralları saygı değeri ile ilintili bir kavramdır. Bireyler arasında iletişim problemlerine çatışmacı ve gerginlik içeren davranışlar yerine düşünceli, kibar ve incelik gösteren davranışlar sergilemek önemlidir. Nazik olma değerine Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında sadece 1 yerde değinilmiştir. Değeri kibarlık ve incelik manalarında kullanılmıştır.

Deveci, Belet ve Türe (2013) Dede Korkut hikâyelerindeki değerleri inceledikleri çalışmada cömertlik değeri misafirperverlik, ziyafet verme, hediye dağıtma bulguları ile yer alırken, araştırılan hikâye kitabında ise doğa anne diye adlandırdığı ilahi varlığın canlılara ikram ettiği sınırsız nimetler anlamında kullanılması ile çelişmektedir. Bilimsellik değerini yazar gündelik yaşamda gerekli olan teknik bilgi, araştırmacı kişilik yapısı, teknolojik buluşlar, mucitlik kavramları ve kitap okumanın önemi olarak işlenmiştir. Bilimsellik değeri, kırmızı pelerinli kurtçuk hikâye kitabında 7 farklı yerde ele alınmıştır.

Sonuç olarak; Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında toplamda 13 değer yer almaktadır. Bunlar; duyarlılık, sevgi, estetik, çalışkanlık, sorumluluk, adil olma, cesaret, yardımlaşma, dürüstlük, temizlik, nazik olma, cömertlik ve bilimselliktir. Hikâye kitabında en fazla estetik değerine yer verildiği tespit edilmiştir. Bu değerler kullanım sıklık sırası ile estetik değerine 9, sevgi ve bilimsellik değerine 7, duyarlılık değerine 6, dürüstlük değerine 5, cömertlik ve çalışkanlık değerine 4, sorumluluk, cesaret ve yardımlaşma değerine 3, adil olma değerine 2, nazik olma değerine 1 yerde değinildiği edinilen bulgular arasındadır.

Araştırmaya konu olan Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabının ana düşüncesi duyarlılık değeri üzerine kurulu olduğu bilgisi içerik analiz yöntemi ile tespit edilmiştir. Doğanın cömertliği karşısında olumsuz olarak insanların bencilliğine değinilmektedir. Kırmızı pelerinli kurtçuk hikâye kitabında değerlerin olumsuz hallerinin örnek gösterildiği de edinilen bulgular arasındadır. Hikâye kitabının ana karakteri Kırmızı Pelerinli Kurtçuğa çevresine duyarlı, adil olma, cesaret, temiz olma, sanatı sevgisi gibi estetik değerler yüklediği görülmüştür. Kendi sorumluluklarını üstlenip ihtiyaçlarını gidermeye çalışırken gösterdiği azim ve gayreti, ön plana çıkarılmaktadır. Hikâye akışında kahraman eksik olan değerlerini arkadaşlarından öğrenerek tamamlanmaktadır. Ana karakter Kırmızı Pelerinli Kurtçukta olan ve sonrasında çevresinin etkisi ile kazandırılan değerlerin çocuklarda da model olarak öğrenmesinde etkili olabilir. Hikâye kitabında yer alan diğer karakterlerin olumlu tutumları da çocuklar için eğitici olumsuz tutumları ders çıkarıcı nitelik taşıyabilir. Edinilen bulgular sonucunda Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye

kitabı ilk ve ortaokul öğrencilerinin ders programları ile kazandırması hedeflenen değerlerin kazanımı açısından yararlanılabilecek bir kaynak kitap olduğu söylenebilir.

Öneriler

Mehmet Güler'in yazmış olduğu Kırmızı Pelerinli Kurtçuk Hikâye kitabının ana teması çevre duyarlılığı üzerine kurgulu olduğundan, ilk ve orta öğretim öğrencilerinde bu değer kazandırılmasına yönelik yapılacak etkinliklerde kaynak kitap olarak kullanılabilir.

Mehmet Güler'in çevre duyarlılığı konusunda hikâye kitabında ele aldığı temalar çocukların bu değerle ilgili farkındalıklarını artırabilir. Yardımlaşma değeri maddi ve manevi olarak tek başına mücadele edilemeyen zorluklar karşısında en iyi başa çıkabilme yöntemidir (Ekinci 2016). Bu değer çocuklarda kazandırılması yardımlaşma ve paylaşım duygularının geliştirilmesi bireysel ve toplumsal sorunlarla başa çıkabilmek için önemlidir.

Kırmızı Pelerinli Kurtçuk hikâye kitabında yazarın estetik değerine kurtçuğun annesinin bakış açısı çocuk okuyucular tarafından yanlış algılanabilir. Fiziki güzelliğin arkadaş seçimi için önemli olduğu algısı çocuklarda oluşmamalıdır. Önemli olan ahlak güzelliği olmalıdır ve bu durum vurgulanmalıdır.

Çocuklarda bilimsel düşünme yetisinin kazandırılması muasır medeniyetler seviyesine ulaşmak için önemlidir. Çocuklarda bu tutumun geliştirilmesi onları sadece bilgi kúpüne çevirmekle değil sahip olduğu bilgiyi kullanması yetisinin kazandırılması ile mümkündür. Bilimsellik değeri üzerine oluşturulan diyaloglar üretkenliğe, icat yapmaya ve kitap okumaya teşvik edici konuşmalardır. Bu içerikler okuyucusuna örnek olabilir.

Çocuk edebiyatına ait eserler değer kazanım süreci için önemli kaynaklardan biridir. Hikâye kitapları çocuğu düşündürürken, karşısındakinin yaşadığı duyguları anlamaya yönlendirebilir. Sorunları tespit etme ve çözümlenme süreçleri ile alakalı kaynaklar sunan temalar işlendiğinde faydalı birer araca dönüşebilir. Bu nedenle çocuk karakter gelişimini olumsuz etkileyecek öğelere yer verilmemelidir. Çocuk edebiyatı ürünlerin güvenilirliğini inceleyen çalışmaların sayıları artmalıdır. Çocuk edebiyatı yazarları her değeri özenle seçmeli ve kitaplarında işlemelidir.

Kaynakça

- Aslan, C. (2019). *Cahit Zarifođlu'nun hikâyelerinin değerler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Deveci, H. ve Selanik Ay, T. (2009). İlköğretim öğrencilerinin günlüklerine göre günlük yaşamda değerler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(6), 167-181. https://www.okuloncesi.net/upload/dosyalar/20111113/2321/deveci_ay.pdf
- Deveci, H., Belet, D. ve Türe, H. (2013). Dede Korkut hikâyelerinde yer alan değerler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(46), 294-32. <https://dergipark.org.tr/en/pub/esosder/issue/6160/82817>
- Dilek, A. (2017). Feridun Oral'ın resimli hikaye kitaplarındaki değerlerin incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 15(33), 61-86. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ded/issue/37195/430378>
- Dirican, R. ve Dağlıoğlu, H. (2014). 3-6 yaş grubu çocuklarına yönelik yayımlanan resimli hikâye kitaplarının bazı temel değerler açısından incelenmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education- CIJE*, 3(2), 44-69. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/314207>
- Ekinci, H. (2017, Mart 9). Hurşit Ekinci eğitim uzmanı. Aralık 21, 2020 tarihinde Değerler Eğitimi: <https://www.hursitekinci.com/category/degerler-egitimi/> adresinden alındı
- Güler, E. (2014). *Çocuk edebiyatı kapsamında Mehmet Güler'in eserleri üzerine bir inceleme*. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- Karagöz, B. (2018). Emin Özdemir'in çocuk kitaplarına değerler eğitimi bağlamında bir bakış: bir çözümleme çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 63-85. <https://dergipark.org.tr/en/pub/pausbed/article/414620>
- Kolaç, E., Demir, T. ve Karadağ, R. (2012). Öğretmen adaylarının dil eğitiminde çocuk edebiyatı metinlerinin kullanımına yönelik görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırma Dergisi*, 161(161),195. <https://dergipark.org.tr/en/pub/tsadergisi/issue/21485/230290>
- Kuş, Z., Merey, Z. ve Karatekin, K. (2013). İlköğretim 4. ve 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alan değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 11(25)183-214. <https://dergipark.org.tr/pub/ded/issue/29175/312425>
- Seçer, Z. ve Yalman, D. (2010). *Erken çocukluk eğitimine giriş*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Yeniay, S. (2019). *Behiç Ak'ın hikâyelerinin değerler eğitimi açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.